

Висновки. Запропоновані концептуальні положення базуються на принципах формування сучасних ринкових відносин, коли ринкова кон'юнктура формується під впливом не тільки попиту і пропозиції, а й з урахуванням неформальних чинників: тіньового сектору економіки, лобіювання інтересів окремих суб'єктів господарювання у владі, монополізації ринку, зростання тиску адміністративного характеру на формування фонду оплати праці тощо. При цьому, враховують положення провідних економічних шкіл, методології системного підходу та базові принципи оплати праці, що законодавчо регулюються в Україні.

Список використаних джерел

1. Дем'яненко Т.В. Проблеми обліку розрахунків з оплати праці: порівняльний аспект П(С)БО і МСФЗ [Текст] // V Міжнародна студентська наукова інтернет-конференція. – Донецьк, 2013. – 298 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kontrol.donnuet.dn.ua/konferen28.11.pdf>
2. Звягільський Ю.Т. Проблеми державного регулювання заробітної плати в Україні / Ю.Т. Звягільський // Економіка України. – 2011. – №5. – С. 65-74.
3. Кваша О.С. Світові моделі мотивації праці на підприємствах: уроки для України / О.С. Кваша // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. – Вип. 1. – С. 87-92 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/1-2014/16.pdf>.
4. Корніюк О. Реформування заробітної плати: нові пропозиції // Бухгалтерія. – № 6 (68), 2013. – С. 53-54.
5. Воронін О. Визначення показників економічної ефективності виробництва на основі модифікації ресурсного потенціалу / О. Воронін // Економіка України. – 2007. – № 10. – С. 29-37.
6. Герасименко О.В. Стан та шляхи вдосконалення оплати праці в бюджетній сфері України / О.В. Герасименко // Формування ринк. економіки. – 2005. – Т. 1.
7. Максимова В.Ф. Облік у галузях економіки / В.Ф. Максимова. – К.: ЦУЛ, 2010. – 494 с.
8. Пищуліна О.М. Нова ідеологія реформування заробітної плати: потреба та перспективи / О.М. Пищуліна // Стратегічні пріоритети. – 2009. – № 4. – С. 140-147.
9. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. / За ред. В.С.Леня. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 696 с.
10. Собчук А.С. Використання сучасних інформаційних технологій в організації обліку й аналізу розрахунків з оплати праці / А.С. Собчук // Управління розвитком. – 2014. – № 14. – С. 152-154.
11. Баранов В.В. Світовий досвід побудови ефективної системи оплати праці на підприємстві / В.В. Баранов // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2011. – Вип. 20. – Ч. I. – С. 139-145.

УДК 336.774

Кондріков Ілля Дмитрович
Луганський національний аграрний університет

КРЕДИТНИЙ МЕХАНІЗМ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ ТА АМЕРИКАНСЬКА СИСТЕМА КРЕДИТУВАННЯ В УКРАЇНІ

У статті розглянуто сутність кредитного механізму США (Сполучені Штати Америки) та його головні історичні засади. Розглянуто види та умови кредиту для населення. В даній роботі проаналізовано кредитну систему США. Мета роботи – теоретична асиміляція системи кредитування США в український простір.

Ключові слова: кредитний механізм, кредит, кредитна історія, іпотека, комерційний банк, емісія, споживчий кредит, кредит на авто.

Не для кого не таємниця, що найбільш розвинена кредитна система саме у США. Америка будувала свою «кредитну імперію» ще задовго до провідних країн Європи та Азії.

Особливою рисою банківської системи США – була її роздробленість та відсутність центрального емісійного банку до початку ХХ ст. У 1863-1864 р.р. було створено систему національних банків, підпорядкованих контролеру грошового обігу у Вашингтоні через першу фінансову кризу, яка виникла через недбале ставлення до фінансового становища країни та через крах акцій на залізничні компанії, які у свою чергу не мали, ані юридичну адресу чи офіс, ані робітників, у 1857. Установлювався мінімальний розмір капіталу цих банків, їх звітність перед федеральними органами, обов'язкове резервування. Розмір банкотної емісії банків було поставлено у залежність від обсягу портфеля державних цінних паперів [1].

Створення національних банків не усунуло недоліки банківської системи США. Ця система була негнучкою. Вона не реагувала на коливання попиту як сезонного, так і кризового характеру. Особливо це стало зрозумілим під час кризи в 1907 р., яка підтвердила необхідність створення центральної емісійної резервної інституції. Але навіть у післякризовий період опозиція федеральному централізму була ще досить сильною. У 1908 р. було засновано Національну комісію з грошового обігу, результати діяльності якої матеріалізувалися у створенні ФРС (Федеральна резервна система). За своєю структурою вона значно відрізнялася від центральних банків європейських країн [1].

Особливе місце в історії розвитку банківської системи в США – є становлення корпорації ФКСД (Федеральна корпорація страхування депозитів) у 1934, до якої входять усі банки – члени ФРС. Була створена через Велику Депресію 1929-1933 Конгресом США за планом президента Рузвельта. Метою створення цієї корпорації була захист заощаджень населення. У разі банкрутства банку, громадянину повертали його гроші разом з відсотками, максимум який становив 100 тис. дол. США. Зараз можна

побачити знак FDIC (Federal Deposit Insurance Corporation) на кожному фінансовому закладі, який вже став знаком надії та довіри людей.

За допомогою своєї історії США навчилася перетворювати недоліки своєї системи в минулому на гарний досвід у теперішньому часі. Через кризи та депресії, які країна відчула, Америка вже має систему запобігання проблем (криза, дефолт та ін.).

У наш час в США дуже багата палітра кредиту. Тут є як споживчий кредит, так й іпотека, як кредит на авто, так й на навчання. Почнемо з визначення кожного виду кредиту та його умов надання.

1. Іпотечний кредит – кредит, який надається на купівлю житлової нерухомості. У США кредит на нерухомість називають «mortgage», що дослівно перекладається як іпотека. Іпотечний кредит може мати, як з фіксовану відсотковою ставкою – Fixed-Rate Mortgage (FRM) так і з рухому – Adjustable-Rate Mortgage (ARM). Розмір рухомої відсоткової ставки – нижче фіксованої (на 1-2%), але на це впливають умови, пов'язані зі станом економіки на момент перегляду банком розміру ставки. Взяти таку іпотеку, позичальник ризикує отримати ще більший відсоток, і не має можливості розподіляти свої витрати. Залежно від умов такого кредиту, рухома відсоткова ставка може не змінюватися в перші 3, 5, 7 років (3ARM, 5ARM, 7ARM) з моменту оформлення іпотеки, після чого може бути піднята до лімітних значень, наприклад, з початкових 3% до 7%, з яких 4% складе граничне значення. По закінченню фіксованого періоду, банк буде щороку переглядати розмір ставки до повного погашення позичальником кредиту, і в дуже рідкісних випадках в сторону зменшення. Такий вид іпотеки воліють ті, хто планує погасити кредит за невеликий проміжок часу. Ставки за таким кредитом варіюються від 3,1% до 4,5%. На сьогодні ставка на п'ятирічні іпотечні кредити (ARM) в середньому становить 2,85%.

Варіант іпотеки з фіксованою відсотковою ставкою, у зв'язку з відсутністю ризиків, все більше привертає американців. Ним користується 75% позичальників. Найчастіше покупці нерухомості чекають на момент економічної стабільності в країні, при якому розмір ставки FRM не високий і весь період платять менше через низький відсоток. 90% американців бажаючи придбати нерухомість в кредит вибирають іпотеку терміном на 30 років з фіксованою процентною ставкою. Середня ставка за таким кредитом на початок 2016 року становить 3,72%.

2. Споживчий кредит – є одним з найбільш популярних в США. У американців він іменується «personal loan». Маються на увазі кошти, які позичальник бере на свої особисті потреби. Це може бути велика покупка або дороге лікування в клініці. Середня ставка – 6%. Конкретні умови залежать від таких факторів, як термін, сума, кредитна історія, заробітна плата здобувача і т. д.

Також, в США діє такий принцип кредитування: банком видається кредитна картка громадянину. На ній може й не бути грошей, але громадянин може оплачувати покупки цією кредитною картою. Таким чином, баланс на картці показує суму, яку в кінці місяця, громадянин повинен повернути банку. Такі картки, в основному, видаються дітям для їх особистих потреб, але сплачують борг батьки. За невчасну оплату боргу, банк додає додаткові відсотки. Ці штрафні відсотки можуть бути від 2% до 19% на кожен місяць.

3. Кредит на авто – дуже вигідний в США. Відсоткові ставки вкрай привабливі. Сума переплати буде невисокою навіть в тих випадках, коли купується транспортний засіб класу комфорт. Для дешевого транспорту щорічно вона може бути дорівнює 1%, а іноді 0,5% в рік. Для деяких марок і моделей в банках передбачені кредитні deals – пільги, завдяки яким можна отримати машину за власну вартість. В середньому ставка буде 3,28%, якщо особа підписує кредитне зобов'язання на термін в 72 місяці, купуючи нову машину. Для уживаного авто вона знизиться до 3,06%. Чим менше термін, тим вигідніше ставка. Так, на 48 місяців для ненового авто вона буде 2,28%, для щойно зійшов із заводського конвеєра - 2,34%.

4. Найбільший за видами кредит – це кредит на навчання. Коли абітурієнт поступає до коледжу або університету, то у 60% випадків – цей процес становиться великою грошовою проблемою для батьків майбутнього студента. У США середня вартість навчання на ступінь бакалавра коштує 19000 дол. США. Тому існує велика кількість видів стипендій, розглянемо декілька з них.

1) Звичайна стипендія (scholarship) – це найбажаніший вид матеріальної допомоги, оскільки він не передбачає жодних дій у відповідь, крім подяки. Стипендія йде в рахунок плати за навчання, але часом включає й витрати на проживання. Вона може виплачуватися з коштів державного бюджету (наприклад, організацією, що фінансується з держбюджету), бюджету окремого штату, бюджету самого навчального закладу або фонду його випускників, а також будь-якого іншого фонду.

2) Асистентська робота (assistantship) – це стипендія асистента, котрий зобов'язується допомагати науковому керівнику або професору у проведенні досліджень. Обсяг роботи може бути жорстко обумовлений – наприклад, 20 годин на тиждень. Розраховувати на таку допомогу можуть тільки аспіранти. Assistantship гарна тим, що аспірант отримує цінний досвід роботи, і йому легше встановити контакти з професурою університету. Більшість коледжів наймають «асистентів викладачів» (teaching assistants), які

допомагають у проведенні семінарів, консультацій перед іспитами, заліків тощо, і якщо студент післядипломної програми спеціалізується у предметі, який викладається на бакалаврському рівні, то в нього є гарна можливість отримати це місце.

3) Грант (grant) – це стипендія вищого рівня. Грант виділяють на який-небудь науковий проект (дослідження), і покриває він цілком усі витрати на виконання. Виплачувати грант може яка-небудь організація, яка спеціально наймає студента для проведення дослідження. Крім вартості самої роботи грант, як правило, включає витрати на транспорт, проживання та інші витрати. Багато програм грантів фінансують роботу над докторськими дисертаціями.

4) Fellowship – допомога, яка виділяється по лінії неформальних наукових товариств, що пропонують стипендії аспірантам, кандидатам і докторам наук, які займаються спеціальними проектами в тій чи іншій галузі. Часто fellowships виплачують представникам різних меншин, які недостатньо представлені в тій чи іншій сфері досліджень – у тому числі жінкам. Є, наприклад, особлива стипендія для учнів-дівчат – Delta Gamma Fellowship. У багатьох випадках програми фінансової допомоги такого роду розраховані тільки на членів тих чи інших організацій – наприклад, Американської асоціації істориків (American Historical Association), Американської асоціації психіатрів (American Psychiatric Association) або Асоціації американських географів (Association of American Geographers). Бути членом такої організації дуже престижно, і іноземців в них не завжди приймають.

Є велика ймовірність того, що тільки мала частка абітурієнтів отримає ці стипендії. Тому кредит на навчання завжди допоможе оплатити навчання у ВНЗ. Умови кредитування на навчання дуже гуманні. Наприклад: є в США декілька видів кредиту на навчання, це Plus, Stafford та Perkins. Оберемо другий вид. Stafford – є дуже вигідним кредитом, бо: транзакція грошей відбувається впродовж декількох днів; відсоткова ставка – 1,066% річних; студент може почати виплачувати заборгованість після навчання, коли зможе самостійно заробляти гроші.

Якщо асимілювати вищезгадану систему в нашу країну, то можна привести теоретичні гіпотези щодо умов кредитування та вдосконалити систему кредитування.

При введенні системи в країну, то відбудуться зміни для населення. Населення почує зміни в своєму житті, а саме, фінанси родини збільшаться через низьку відсоткову ставку. Після введення систему буде створена банківська криза, бо відсотки, які повертатимуть позичальники не зможуть навіть зрівнятися з інфляцією, багато банків стануть банкрутами, а інші банки почнуть брати централізований кредит, через що у НБУ (Національний Банк України) на буде достатньо грошей для нормального грошового обігу та матиме 2 варіанти вирішення проблем: 1) це емісія грошей, що призведе до миттєвого зросту інфляції, через що постраждає населення, 2) це збільшення податків заради збільшення грошової маси без емісії грошей, але населення теж постраждає через високі ціни на товари й послуги.

Заради стабільної роботи американської системи кредитування в нашій країні потрібно стабілізувати ріст інфляцію до мінімального значення, щоб не банкрутували комерційні банки. Єдине, що можна впровадити в систему кредитування – це кредитна історія. Воно надасть можливість комерційним банкам давати кредити особам з відмінною кредитною історією більшу суму під маленькі від норми відсотки, це зможе поліпшити життя населенню.

Також, кредит на навчання в нашій країні – це вигідна угода для студента. Зменшення річної ставки та початок виплати після навчання буде вигідно як для студента, котрий зможе знайти своє покликання та заробляти за допомогою добутої освіти та виплачувати свій кредит тоді, коли матиме заробітну плату.

Єдине, що хотілось змінити в іпотечному кредитуванні – це принцип застави майна. Заради збільшення прибутку банків та легкого життя громадянам треба змінити об'єкт застави на той, який буде придбаний за кошти кредиту. При всіх цих змінах в банківській системі населення побачить розквіт України як однієї з розвинутих країн світу. Цей шлях, звісно, не швидкий. Країни повинна мати приблизно років 10-15 щоб дані реформи змінили країну на краще.

Список використаних джерел

1. Шамова І.В. Грошово-кредитні системи зарубіжних країн / І. В. Шамова. – К.: КНЕУ, 2000. – 153 с.
2. Bank of America [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bankofamerica.com>